The Hebrew Journal — דער אידישער — זשורנאל — The Hebrew Journal

THE ONLY JEWISH DAILY IN ONTARIO.

די איינציגע אידישע צייטונג אין אנטעריא.

VOLUME III. No 5667 — Toronto, Wednesday, August 18th, 1915 — מיטוואך דער 18־טער אויגוסט, 1915 — ח אלול פ׳ תצא תרע"ה. — PRICE: 1 CENT

A S Freidus c/o The Public Library 476 Fifth Ave New York New York City

דער פאל פון קאוונא ערווארטעט יעדע מינוט

ווילנא - ווארשא - פעטראגראד ליניע אין געפאהר

דער שטריק ארום נאווא געארגיעווסק פערצויגען

לאנדאן, אויגוסט, 17.

די רוסען, צוריקציהענדיג זיך פון פוילען, וועלען מוזען פאלען צוריק ווייטער פון דער ברעסט ליטאווסק ליניע.

וויען בעריכטעט היינט דאס די עסט־רייך־אונגארישע טרופען האבען אוואנ־סירט אזוי ווייט ווי דאברינקא, דאס הייסט 13 מייל פון דרום־מערב פון דער פעסטונג ברעסט־ליטאווסק. וועהרענד, (ווי עס איז שוין בעריכטעט) האט גענע־ראל ליסטמאן געשטורמט און גענומען די פארטען אויף דעם דרום־מערב פראנט פון קאוונא, פערבאפענדיג 45 הונדערט סאל־דאטען מיט 240 מאשין ביקסען.

מען האט דא מורא דאס דיזע ער־פאלגען זאגען פולייכט נביאות אז קירצ־ליך וועט די פעסטונג אליין פאלען און דאס נאכדעם וועלען די דייטשען פערבא־פען די ווילנא־ווארשא־פעטראגראד איי־זענבאהן ליניע.

נאך א פארט אויפ׳ן צפון מזרח פראנט פון נאווא געארגיעווסק איז געפא־לען און דער שטריק ארום דער פעסטונג ווערט פערצויגען. דערצו נאך קומען אן פרישע ארמייען פון מערב און פון דרום און אלע צו דער ברעסט־ליטאווסק ליניע.

רינגער אידען אפעלירען צום מיניסטער

לאנדאן, אויגוסט, 17.

דער רוסישער מיניסטער דעם אי־נערן האט עמפפאנגען א דעפוטאציע פון אידען אויס רינא, וועלכע האבען זיך בע־קלאגט איבער די גרויזאמע בעהאנדלונגען פון אידען אין קורלאנד. דער מיניסטער האט געענטפערט, אז ער ווארט אויף א רעפארט פון דעם ריגער דומא דעפוטאט פרינץ מאנסורעוו, וועלכער אונטערזוכט יעצט דיזע אנגעלעגענהייט.

אויס רינא ערקלעהרט, זיינען כמעט אלע אידען אין קורלאנד פערטריעבען געווארען פון זייערע היימען און זיינען געטריבען געווארען צום בעטעלשטאנד. און דאס איז געשעהען נים אויס "מיליטערישע נויטהווענדיגקייט", ווייל מען בעהאנ־דעלט אזוי אידען אין געגענדען וואו עס איז נאך ווייט פון א "דייטשע גע־פאהר". מען האט דיא "מיליטערישע נויטהווענדיגקייט" געברויכט אלס תירוץ לויט ווי די אידישע דעפוטאציע פשוט צו בערויבען די אידען.

בעריהמטע דייטשען געגען אננעקסאציע

פאריז, אויגוסט, 17.

די פראנצויזישע צייטונג „ל׳הומאני־טע" האט איבערגעדרוקט דעם טעקסט וואס די אנטי־אננעקסאציאניסען (די יע־ניגע אין דייטשלאנד וואס ווילען ניט אז פרעמדע שטקער לאנד אדער נאנצע לענ־דער זאלען צוגעשטוקעוועט ווערען צו דייטשלאנד) האבען אדרעסירט, אין א פע־טיציע, צום דייטשען רייכסקאנצלער, דר. פאן בעטהמאנן האללוועג, דעם 9־טען יולי נאך, וועלכע פעטיציע איז אונטערשריע־בען פון 82 פראמינענטע דייטשען, צווי־שען וועלכע עס געפינען זיך אזעלכע פער־זאנען ווי בערנהארד דערנבורג, פראפע־סאר אדאלף הארנאך, און פרינץ פאן האט ספעלר.

דיזער דאקומענט וועלכער איז איי־גענטליך געווען אן ענטפער צו א מאני־פעסט וואס די אננעקסאציאניסטען הא־בען ארויסגעלאזען הויבט זיך אן ווי פאלגט:

„דייטשלאנד איז ניט אריין געגאנ־גען אין דיזער מלחמה מיט דער אבזיכט צו בעזיגען מלוכות, בלויז צו פערטהיי־דיגען איהר עקזיסטענץ וועלכע איז גע־שטאנען אין סכנה דורך איהרע פעראיי־ניגטע שונאים".

„מיר ערקלעהרען זיך אלס אנהענגער פון דעם פרינציפ וואס זאגט אז דאס פער קערפערען אין דייטשלאנד אדער דאס אנ־נעקסירען פון פעלקער וועלכע האבען פא־ליטישע אויטאנאמיע, אדער וועלכע זיי־נען געוואהנט צו אויטאנאמיע מוז פער־דאמט ווערען. דאס דייטשע רייך שטאמט פון דער אידעע פון נאציאנאלער איינהייט און איינפערמליכקייט.

דייטשלאנד קאן אססימילירען אזעל־כע עלעמענטען וואס זיינען איהר פרעמד בלויז גאנץ לאנגזאם און ניט פאלשטענ־דיג."

די סכנה, זאגט ווייטער דער דא־קומענט, אז די טערריטאריעס וואס דייטש־לאנד וועט מוזען אבליידיגען צוליעב שלום וועלען ווערען פעסטונגען פון איהרע שונאים, נעגען דיזער סכנה זיינע פא־ראן פערשידענע עצות.

דער מאניפעסט ענדיגט זיך מיט אן ערקלעהרונג וועלכע דריקט אויס אז דייטש־לאנד האט פאלשטענדיג געהאט א זיעג, נאך אלעם אהן א משיעה.

דער נעכטיגער ספעציעלער מיטונג פונ׳ם סיטי קאנסיל וועגען ערוועהלען א פייער טשיעף, האט נאך אלעמען ניט גע־קענט קומען צו קיין שלום וועגען א פייער טשיעף, און די שטאדט בלייבט נאך אלעם אהן אזעלכען.

קיירנעל לענגטאן, וועלכער איז וויי־עדער רעקאמענדירט געווארען פאר׳ן אמט איז פון די שטאדט־טאטעס צוריקגעווי־זען געווארען.

אלע נייעס פון נעכטיגער עקסטרא אויף זייטע 3 און 6

רוסישער פינאנץ מיניסטער׳ס פארשטעהער אין טאראנטא

טאראנטא האט איצט א גאסט, זיין עקסעלענץ, גרעגארי ווילענקין, דער פאר שטעהער פון רוסישען פינאנץ מיניסטער, וועלכער געפינט זיך אין אמעריקא מיט׳ן צוועק צו מאכען הלוואות און איבערהויפט געלד אונטערהאנדלונגען.

צו די רעפארטערס האט ער ערקלעהרט דאס קיין טאראנטא איז ער געקומען בלויז פאר א האלידיי און דאס עס חלומ׳ט זיך איהם אפילו ניט וועגען פי־נאנסען אדער וועגען דער מלחמה. און איבערהויפט, האט ער געזאגט, אז וועגען דער מלחמה ווייס ער אזוי ווייניג, ווי וועלכע עס איז אן אנדער פערזאן.

„איך לעז אפילו נים די צייטונגען" האט ער געזאגט.

ווי די ענגלישע צייטונגען בעשריי־בען איהם, זעהט ער אויס פונקט ווי אן ענגלענדער.

„וואס הערט זיך עפעס מכח רוס־לאנד׳ס מאנגעל אין אמוניציע" האט איהם א רעפארטער געפרעגט.

„טרויעריג, ניט אמת?" האט ער געענטפערט.

„און וואס הערט זיך עפעס מכח ווארשא," האט דער רעפארטער פראבירט ארויסציהען ביי איהם א פאר ווערטער, וועלכע וואלטען פיללייכט געהאט אין זיך עטוואס נייעס, אדער אינטערעסאנטעס פאר די לעזער.

„קלעגליך", האט יענא וועליטשעס־טווא געענטפערט, קורץ און שארף, מיי־נענדיג צו זאגען דעם רעפארטער. קאנסט רעדען פון היינט ביז מארגען, אינטערוויו־ירען מיך וועט דיר ניט געלינגען".

און עס איז טאקי ניט געלונגען.

וועגען מלחמה קאנטראקטען ווייס ער אבסאלוט גארנים. ער איז אבגעגע־בען דא מיט איין זאך; איין ציעל האט ער פאר זיך: צו קריגען מזומנים.

ענגלישע פרעסע צופריעדען

לאנדאן, אויגוסט, 17.

די לאנדאנער פרעסע איז זעהר צו־פריעדען מיט דעם ענטפער וואס אמערי־קא האט געשיקט צו עסטרייכ׳ס פראטעסט פארוואס אמעריקא שיקט אמוניציע צו די פערבינדעטע.

די „דיילי מייל" זאגט:

קיין זאך קאן ניט זיין ווירקזאמער פון דעם העפליכען און שארפען טאן אין וועל־כען אמעריקא עראינערט עסטרייך דאס מיט 15 יאהר צוריק האט זי אליין גע־פיהרט פונקט אזא מסחר, מיט אמוניציע, ווי אמעריקא טהוט איצט, און וועלכער פערשאפט איהר דאס מאל אזוי פיעל עגמת נפש".

די „גראפפיק" זאגט:

„פרעזידענט ווילסאן האט איצט גע־שיקט אזא ענטפער וואס לאזט גאר ניט איבער ניט געזאגט".

און די „גראפפיק" וויל האבען אז די קלאגע, וועלכע איז אזוי דורכגעווייקט פון עסטרייכישע טרעהרען, האט גאר גע־דארפט אדרעסירט ווערען — ניט קיין אמעריקא — נאר צום דייטשען אדמיראל פאן טירפיטץ וועלכער מאכט גי טדי דייט־שע ים וועגען ריין און פריי, ווייל דער אינטערנאציאנאלער געזעץ האט תמיד גע־געבען דאס רעכט צו נייטראלע מעכטע צו פערזארגען מיט אמוניציע די קריגער־רישע כוחות.

אריסטאקראטקע ווערט א אידין

לאנדאן, אויגוסט, 15.

די „ניעס, אז וועניציא סטענלי, די איננסטע טאכטער פון לארד שעפ־פיעלד איז פערלאבט געווארען צו עדווין ס. מאנטאגיו, א מיטגליעד פון ענגלי־שען פארלאמענט און א ברודער פון דעם אידישען לארד סוויטלינג, האט ארויסגע רופען א שטורעם אין דיא העכסטע קריי־זען פון דער ענגלישער אריסטאקראטיע.

נאך א גרעסערען שטורעם האט ארויס־גערופען די בעקאנטמאכונג, אז מיסס סטענלי וועט זיך מגיר זיין און וועט געהן צו דער חופה אלס א אידיש קינד.

לארד שעפפיעלד׳ס טאכטער איז נישט בלויז א קריסטין. זי שטאמט פון דעם העכסטען קריסטליכען יחוס. זי איז פערוואנדעט צו דעם הויפט־גלח פון דער קעניגליכער וועסטמינסטער קירכע און איז א פלימעניצע פון בישאפ אל־דזשערנאן טשארלס סטענלי, דער פער־וואלטער פון דעם רוימישען פאפסט׳ס הויז ווירטשאפט.

עדווין מאנטאגיו איז א מיטגליעד פון איינעם פון דיא עלטסטע און אריס־טאקראטישסטע אידישע פאמיליען אין ענגלאנד. ער האט זיך אויסגעצייכענט אלס קעניגליכער געהילף סעקרעטער פאר אינדיען און פערנעהמט איצט אן אנגעזע־העגעם פלאץ אין ענגלאנד׳ס פארלאמעט.

די היגע פרעסע איז אין דער הייראטה פון דער קריסטליכער מיסס סטענלי מיט דעם ברודער פון דעם אידישען לארד גע־נייגט צו זעהען א צייכען פון א נייער עפאכע אין ענגלאנד.

„ערשט ניט לאנג" — זאגט איין צייטונג — „האבען אידען גאר נישט געטארט זיין אין ענגלאנד. ראן איז גע־קומען קראמוועל און האט זיי צוריקגע־רופען. זיי זיינען געקומען און מיטגע־בראכט די גרויסע מזל־ברכה אין אונ־זער האנדעל און אינדוסטריע. און מיסס סטענלי׳ס איינענער פאטער געדענקט דאס נאך, ווי אידען האבען אין ענג־לאנד נישט געטארט וואוטען, אדער פערנעהמען רעגירונגס עמטער.

„היינט איז א איד דער העכסטער ריכטער אין ענגלאנד, פיעלע אידען זיי־נען געווען אין מיניסטארען־קאבינעט, אייגער פון זיי — דיזראעלי — האט גע־רעטעט די ענגלישע קרוין ביי דער אינטערנאציאנאלער קאנפערענץ אין בערלין און געמאכט קעניגין וויקטאריא

וואס די טאראנטא "וואירלד" זאגט וועגען פרענק

דאס לינטשען פון לעא פרענק איז אזא שטארקער קלאפ פאר די דרום שטאאטען פון וועלכען זיי וועלען לליידען יאהרען און יאהרען. אונטער דעם איינפלוס פון דער פערשטארבענעם וו. גראדי האט דזשא־דזשיא געשטרעבט צו שטעהן אן דער שפיצע פון א נייער סאוטה. מענשען לע־בענס און איינענטהום זיינען געווען גע־שיצט, די שווארצע זיינען נישקשה׳דיג בעהאנדעלט געווארען און אטלאנטא האט מען אנגעהויבען צו בעטראכטען ווי א גע־זעצטע און פראגרעסיווע שטאט. פיעלע פון די צפון שטאאטען זיינען אוועק אהין צו וואהנען דארט, און דזשארדזשיא, מיט איהר גוטען נאמען האט צוגעצויגען פיעל פון צפון׳דיגען קאפיטאל.

איצט איז זי שענדליך אראבגעפאלען. פיעלע פון די בעדויערנס ווערטהע ליג־טשערייען, וואס זיינען פארגעקומען אין דער סאוטה האט מען ביז אין א געוויסען גראד געקאנט מוחל זיין מיט די שרעקלי־כע פערברעכען וועלכע האבען יענע ליג־טשערייען ארויסגערופען, פערברעכען וועל־כע האבען פיעלע גוטע בירגער אויף דער מינוט געמאכט אונפעראנטווארטליך דורך דעם שגעון פון כעס און אויפרעגונג. קיין ענטשולדיגונג איז אבער ניטא פאר די מענשען וואס האבען געלינטשט פרענקען. דער פערברעכען מיט וועלכען מען האט איהם בעשולדיגט איז בעגאנגען געווא־רען מיט צוויי יאהר צוריק, ער איז ארעסטירט געווארען, פראצעסירט געווא־רען און פעראורטהיילט געווארען. און האט געהאלטען אין אבקומען לעבענס־לענגליכע געפענגניס. דאס לינטשען איז געווען קאלט בלוטיג, געפלאנעוועט און אנארכיסטיש. דאס געריכטספערטיגט די בעהויפטונג דאס אי דער ריכטער אי די דזשורי זיינען געווען געצוואונגען פון דעם מאב וועלכער האט בעלאגערט דאס געריכט הויז אין ציים פון פראצעס מיר דארפען איצט ניט אריין געהען אין א וכוח צי פרענק איז יא אדער נים שולדיג געווען. דאס איז איצט נים די פראגע. אויב ער איז שולדיג געווען האט ער זיכער געדארפט געהאנגען ווערען פון די בעאמטע.

דער הויפט עקזעקוטיוו, דער גאווער־נאר, האנדלענדיג לויט דער קאנסטיטו־ציאן האט איהם, יערענפאלס, פערביטען זיין טויט שטראף אויף לעבענסלענגליך געפענגניס.

דער מאב פון נאכט פאהרער, וועלכע האבען אויסגעריסען פרענק פון די רעגי־ערונגס פערטרעטער און זיינען אוועק מיט איהם זיינען שולדיג ניט נאר אין מארד, נאר אויך אין פעראטה געגען דעם שטאאט.

ווען דער מאב איז געקומען אין דעם פריזאן פארם האבען זיי געפונען דעם וואררדען און זיינע דעפוטיס שלאפענדיג אין דעם פראנט קארידאר. דיזע בראווע אגטענט וועלכע זיינען געבונדען געווא־רען צו זייערע שטולען אהנע זיי זאגען זיך שטעלען געגען, און פרענק איז אוועק געשלעפט געווארען און איז געשלאגען גע־ווארען ביז צו טויט. זיין טויטער קער־פער איז נאכהער אויפגעהאנגען געווארען אויף א בוים נים ווייט פון קבר פון דעם מיידעל אין וועמענס טויט מען האט איהם בעשולדיגט. קיין אנשטרענגונג איז נים געמאכט געווארען צו שטערען די פאגראם שטשיקעס און מען מעג כמעט זיין זיכער, אז קיינער פון זיי וועט נים בעשטראפט ווערען.

אויב דיזע השערה איז ריכטיג, וועט דער שטראם פון קאפיטאל און אימיגרא־ציאן נאך די דרום שטאאטען אבגעשטעלט ווערען, וועניגסטענס פאר א פערטעל יאהרהונדערט".

פאר דער הערשערין פון אינדריען".

די צייטונגען דערמאהנען אויך, אז די כלה וועט נישט זיין דיא ערשטע אין איהר פאמיליע צו בייטען איהר גלויבען. בראאן שעפפילד, איהר פא־טער׳ס איינגסטער ברודער, איז איבער־געגאנגען צו מאהמעדאנישען גלויבען און אנדערע מיטגליעדער פון איהר פא־מיליע זיינען געווארען קאטוילוקען.

)::(

זאגט צו צו זיין פרום.

וויליאם פריידמאן איז נעכטען פאר־געבראכט געווארען אין פאליס קאורט אויף א קלאגע אז ער האט בערעכטיגט דאס זינקען פון דער „לוזיטאניא", און זיך געפרעהט ווען די רוסען האבען פערלוי־רען ווארשא.

„מעהר וועל איך שוין אזעלכע נאריש־קייטען ניט רעדען". האט ער פאר׳ן ריכ־טער ערקלעהרט, און דער לעצטער האט איהם ארויסגעלאזען אויף א 500 דאלאר באנד, אלס א גאראנטיע, אז ער וועט טאקי קיין נארישקייטען ניט רעדען.

אן אינטערעסאנטער רעדנער.

אויף אן אנדער פלאטץ אין דיזען נו־מער געפינט זיך אן אדווערטייזמענט פון א סאציאליסטישען רעדנער אסקאר אמערינגער וועלכער וועט רעדען היינט אווענד.

מיר ראטהען סאציאליסטען צו געהען איהם הערען און נאכהער איבערגעבען דעם עולם, דורכ׳ן „זשורנאל" וואס פאר א ניי ווארט ער האט געזאגט.

)::(

קאנפערענץ פאר די מלחמה קרבנות.

אין נעכטיגען בעריכט איז געווען א טעות ניט $4,25 האט די קאמיטע גע־בראכט, נאר $4.85 אויף דער חתונה פון מר. קירשענבוים.

מארגען אדער איבערמארגען וועלען מיר דרוקען א בריעף פון א קאלעקטאר.

אלע זאלען איהם לעזען. ער איז איג־טערעסאנט אי פאר אונזערע נאבעלע קא־לעקטארס, אי פאר אונזערע גוטע שוועס־טער און ברידער וואס צאהלען אזוי הארר־ציג זייערע סענטען און — פאר די וואס... פערדיענען ניט מען זאל זיי קריטיקירען

דער אידישער קאנגרעס.

אנפאנגענדיג מיט היינטיגען נומער, וועלען מיר האבען אין יעדען נומער אן ארטיקעל וועגען קאנגרעס.

מיר וועלען דרוקען ענטוועדער עט־וואס אריגינעלעס אדער פון די „קאנג־רעס" נומערען וועלכע קומען קיין טא־ראנטא אין א קליינער צאהל און עס וואלט ווינשענסווערטה געווען, אז אלע זא־לען די ארטיקלען לעזען.

מיר וועלען אויך ברייגגען ארטיקלען פון אנדערע שריפטען.

מיר בעטען אויך אונזערע לעזער וואס האבען עטוואס צו זאגען איבער דער פרא גע — דאפיר אדער דאגעגען — זיי זאלען אונז אריין שיקען זייערע ארטיקלען, וועל־כע — אויב נאר דרוקבאר — מיר וועלען מיט פערגעניגען פערעפענטליכען.

בריעף אין רעדאקציע.

אינ׳ם אפיס פונ׳ם „זשורנאל" גע־פינט זיך א בריעף פון פראנקרייך פאר מר. ב. בארענשטיין פון פאלמערסטאן עוו. אדער קריסטי סטריט.

א בריעף פאר סאניא סילבערמאן געפינט זיך אין אפיס פון „אידישען זשורנאל". ער איז אדרעסירט 22 וואלטאן סטריט. צו פרעגען אין אפיס צווישען 6 און 10 אין אווענד.

וואו וואוינט איהר

טעלעפאנירט צו אונז און מיר וועלען שיקען דעם „זשורנאל" צו אייך אהיים. עס מאכט ניט אויס ווי ווייט דאס איז.

נייעס אין קורצען

אן עסטרייכישע גרעפין האט ביי־געשטייערט 5 טויזענד קארקענע פיס צו פערוואונדעטע סאלדאטען.

זשאן דע רעזשקע, דער בעריהמטער טענאר, דער געוועזענער קארוזא, וועלכער האט זיך צוריקגעצויגען פון דער ביהנע זייט צוואנציג יאהר און איז דער די־רעקטאר פון א קאנסערוואטאריום אין פא־ריז, האט געשענקט 50 טויזענד סיגארע־טען צו די פערוואונדעטע סאלדאטען פון די עלליים.

א געבוירענער איז ער א פאליאק.

זיי קענען נעבאך ניט שלאפען

א דעפוטאציע איז נעכטען פארגעקו־מען פאר דער באארד אף קאנטראל, אז אזוי ווי אין דיוויזשאן סטריט געפינט זיך א ריירי, און אזוי ווי א ריירי רוהט ניט ביינאכט, קענען דארום די שכנים אין דיי ווישאן סטריט ניט שלאפען.

דער אייגענטהימער וועט דארום גע־בראכט ווערען צו דזשאדזש קאהען, פאר וועמען ער וועט א פנים מוזען פערשפער־בען אז ער וועט די מילך אליין אויסטרינ־קען.

קינד פאלט אריין אין א טאב וואסער

דער 6 מאנאטליכער בערט קאהען פון 44 פיטער סטריט איז געפונען געווארען פון דער מוטער אין א טאב וואסער, נעכ־טען נאכמיטאג.

די מוטער האט געמאכט געוואלדען, זי איז ארוים מיט׳ן קינד אין גאס, מענ־שען האבען גערופען אן אמבולאנס, מען האט דאס קינד גענומען אין האספיטאל, עס האט אבער קיין זאך ניט געהאלפען. דאס קינד איז לעבעדיג ניט געווארען.

געלד געשיקט

דער "אידישער זשורנאל" שיקט געלד קיין רוסלאנד לויט טאגעס קורס

דער פרייז פון היינטיגען טאגעס קורס:

38 סענט 38

פאר׳ן רובעל

מר. ה. וויינבערג, דער ארויסגעבער פון „זשורנאל" מיינט בלויז די טובה פון די וואס שיקען, אז זייער געלד זאל אנ־קומען שנעל, ריכטיג און פאר דעם בילליגסטען פרייז.

דארפט איהר פייער אינשורענס? פליים גלאסס אדער עקסידענט אינשורענס. דאן קומט צו ע. י. קענען 24 טאראנטא סט. טעלעפאן מיין 4711.